

Tax Alert

Indirect Tax

Nowelizacja ustawy o podatku od towarów i usług

15 października Sejm uchwalił ustawę zmieniającą ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (dalej: ustawa zmieniająca lub nowelizacja ustawy o VAT) i przekazał do rozpatrzenia przez Senat. Po przyjęciu lub odrzuceniu przez Sejm ewentualnych poprawek Senatowi, ustawa zostanie przekazana do podpisu Prezydenta RP. Zgodnie z przyjętą ustawą zdecydowana większość przepisów wejdzie w życie 1 grudnia 2008 r., z wyjątkiem m.in. przepisów związanych z kwartalnym rozliczaniem podatku, które zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2009 r.

Nowelizacja ta wprowadza szereg zmian upraszczających zasady rozliczenia podatku VAT oraz zmian wynikających z konieczności dostosowania polskich przepisów do prawa wspólnotowego. Skorzystanie z rozwiązań przewidzianych w nowelizacji wymaga ich wcześniejszej analizy i odpowiedniego przygotowania. W tym celu dokonaliśmy podziału przyjętych przez Sejm zmian na zmiany korzystne mogące m.in. polepszyć przepływy finansowe lub zmniejszyć obciążenia podatkowe w Państwach firmach, lecz wymagające podjęcia odpowiednich decyzji i działań, oraz pozostałe zmiany, których znaczenie dla Państwa działalności może być również istotne. W związku z powyższym polecamy zapoznanie się z całym materiałem.

Zmiany upraszczające zasady rozliczeń podatku VAT

Deklaracje kwartalne

Jedną z najważniejszych zmiany wynikających z nowelizacji ustawy o VAT jest wprowadzenie możliwości składania deklaracji za okresy kwartalne. Zgodnie z zaproponowanymi zmianami deklaracje kwartalne powinny być składane do 25. dnia miesiąca następującego po każdym kolejnym kwartale.

Wybór rozliczeń kwartalnych oznaczać będzie konieczność wpłaty zaliczek na poczet podatku za pierwszy i drugi miesiąc kwartału w wysokości 1/3 kwoty należnego zobowiązania podatkowego wynikającej z deklaracji podatkowej złożonej za poprzedni kwartał. Zapłata zaliczek powinna być dokonana do 25. dnia miesiąca następującego po każdym z kolejnych miesięcy, za które wpłacana jest zaliczka. W terminie złożenia deklaracji kwartalnej, tj. do 25. dnia miesiąca następującego po kwartale, w którym powstał obowiązek podatkowy, podatnicy będą zobowiązani do obliczenia i wpłacenia podatku za okresy kwartalne, stanowiącego różnicę pomiędzy kwotą zobowiązania podatkowego za dany kwartał a sumą wpłaconych zaliczek.

Warunkiem skorzystania z tego uproszczenia jest uprzednie pisemne zawiadomienie urzędu skarbowego, najpóźniej do 25. dnia drugiego miesiąca kwartału o wyborze takiej formy rozliczeń. Brak zawiadomienia oznacza kontynuację dotychczasowych – miesięcznych – zasad rozliczeń.

Magazyny konsygnacyjne (call-off stocks)

Nowelizacja ustawy o VAT wprowadza również uproszczenie rozliczeń dla dostaw dokonywanych z wykorzystaniem magazynów konsygnacyjnych. Do tej pory, co do zasady, podmiot zagraniczny utrzymujący magazyn części zamiennych lub półproduktów w Polsce (najczęściej zlokalizowany na terenie zakładu ostatecznego nabywcy lub w jego pobliżu) był obowiązany do rejestracji dla potrzeb podatku VAT w celu opodatkowania przesunięcia towarów do Polski z innych krajów Wspólnoty jako wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz krajowej dostawy towarów do ostatecznego nabywcy. Przyjęte przepisy pozwalają przenieść obowiązek opodatkowania wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz dostawy towarów na nabywcę towarów w Polsce, a tym samym uniknięcia konieczności rejestracji podmiotu zagranicznego w takiej sytuacji. Zakupy poprzez magazyn konsygnacyjny nie będą zatem u nabywcy, rozliczającego podatek VAT na zasadzie samoobliczenia, generowały nadwyżki podatku naliczonego nad podatkiem należnym.

Skorzystanie z uproszczenia dla magazynów konsygnacyjnych uzależnione jest od spełnienia szeregu warunków, m.in. braku rejestracji dostawcy dla potrzeb VAT w Polsce, czy wykorzystania towarów w magazynie wyłącznie do działalności produkcyjnej lub usługowej, z wyłączeniem działalności handlowej. Ponadto prowadzący magazyn konsygnacyjny, przed pierwszym wprowadzeniem towarów do magazynu, powinni złożyć naczelnikowi urzędu skarbowego pisemne zawiadomienie o zamiarze prowadzenia magazynu konsygnacyjnego.

Ustawa modyfikuje również przepisy dotyczące powstania obowiązku podatkowego w przypadku dostawy i nabycia towarów z wykorzystaniem magazynu konsygnacyjnego.

Rozliczanie podatku z tytułu importu towarów poprzez deklarację

Jednym z najbardziej wartościowych uproszczeń wprowadzonych uchwaloną ustawą zmieniającą ustawę o VAT jest umożliwienie rozliczania podatku VAT z tytułu importu towarów poprzez deklarację. Obecnie podatnik dokonujący importu towarów najpierw jest obowiązany zapłacić podatek VAT do urzędu celnego w ciągu 10 dni od powiadomienia przez organ celny, a następnie podatek ten jako podatek naliczony odzyskać poprzez deklarację. Przyjęta zmiana oznacza możliwość deklarowania należnego podatku VAT z tytułu importu towarów w deklaracji za okres, w którym powstał obowiązek podatkowy i jednoczesnego wykazania tego podatku jako podatku naliczonego w tej samej kwocie (przy założeniu wykorzystywania zaimportowanych towarów do działalności opodatkowanej).

Uproszczenie to będzie dostępne wyłącznie w odniesieniu do towarów objętych na terytorium kraju procedurą uproszczoną, w której okresem rozliczeniowym jest miesiąc kalendarzowy. Ponadto, w celu skorzystania z uproszczenia podatnik będzie zobowiązany m.in. przedstawić zaświadczenie o braku zaległości oraz zabezpieczenia w wysokości równej kwocie podatku, który ma być rozliczony w deklaracji podatkowej.

Dodatkowo podatnik będzie zobowiązany do pisemnego zawiadomienia naczelnika urzędu celnego oraz naczelnika urzędu skarbowego zarówno o zamiarze rozliczania podatku VAT z tytułu importu towarów poprzez deklarację, jak i o rezygnacji z rozliczania podatku VAT w taki sposób.

Ulga na złe długi

Nowelizacja ustawy o VAT liberalizuje przepisy dotyczące nieściągalnych wierzytelności i umożliwia dokonanie korekty obrotu i podatku należnego, jeżeli wierzytelność nie zostanie uregulowana w ciągu 180 dni od upływu terminu jej płatności określonego w umowie lub na fakturze.

Zmiany istotne, o których warto wiedzieć

Zbycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o VAT z opodatkowania podatkiem VAT wyłączone zostały transakcje zbycia przedsiębiorstwa oraz zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Wprowadzono przy tym definicję zorganizowanej części przedsiębiorstwa zbieżną z definicją zawartą w ustawie o podatku dochodowym.

Zwiększenie limitu prezentu o małej wartości

Ustawodawca zwiększył limit pozwalający uznać towary za prezenty o małej wartości z 5 do 10 zł. Zmodyfikowany przepis jednoznacznie wskazuje, iż limit ten dotyczy jednostkowej ceny nabycia towaru (bez podatku VAT) lub jednostkowego kosztu wytworzenia.

Ustanowienie i zbycie prawa wieczystego użytkowania gruntów

Ustawa nowelizująca ustawę o VAT rozszerza definicję dostawy towarów o ustanowienie i zbycie prawa wieczystego użytkowania gruntów. Zgodnie z przyjętą przez Sejm ustawą obowiązek podatkowy w przypadku ustanowienia prawa wieczystego użytkowania gruntów będzie powstawał z chwilą otrzymania całości lub części zapłaty, nie później jednak niż z upływem terminu płatności poszczególnych opłat pobieranych z tego tytułu.

Świadczenie usług przez podmioty zagraniczne

Na podstawie przyjętej nowelizacji, podatnikiem będzie wyłącznie usługobiorca usług świadczonych przez podatników nieposiadających siedziby, stałego miejsca prowadzenia działalności lub stałego miejsca zamieszkania na terytorium kraju. Oznacza to, że rozliczenia podatku VAT z tytułu świadczenia usług przez podmiot zagraniczny posiadających w Polsce stałe miejsce prowadzenia działalności będzie musiało być dokonane wyłącznie przez usługodawcę, a nie jak do tej pory przez którykolwiek z tych podmiotów (tzn. usługodawcę lub usługobiorcę).

Miejsce opodatkowania usług o charakterze niematerialnym

Zmodyfikowane zostały również przepisy określające zasady ustalania miejsca opodatkowania w odniesieniu do usług, dla których zgodnie z przepisami wspólnotowymi miejscem opodatkowania jest kraj siedziby usługobiorcy. Po zmianie przepisów, stosowane obecnie klasyfikacje statystyczne będą mogły być wykorzystane pomocniczo i nie będą ograniczały zakresu usług, których miejsce opodatkowania może być przeniesione do innego kraju. Dotyczy to w szczególności usług doradczych, inżynierskich, prawniczych, księgowych oraz usług podobnych do tych usług, czy też usług przetwarzania danych, dostarczania informacji oraz usług tłumaczeń.

Konieczność posiadania potwierdzenia odbioru faktury korygującej

W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 grudnia 2007 r. (sygn. U 6/06) ustawodawca był zmuszony przenieść do ustawy o VAT przepisy rozporządzenia wykonawczego w sprawie wystawiania faktur dotyczące korygowania obrotu jako konsekwencji wystawienia faktury korygującej. Przepisy te zostały przeniesione niemal w niezmienionym brzmieniu. Po wejściu w życie tych przepisów skorygowanie obrotu w dalszym ciągu będzie wymagało posiadania potwierdzenia odbioru faktury korygującej.

Kurs przeliczeniowy

Do ustawy o VAT dodano przepis regulujący kwestię przeliczania na złote kwot wyrażonych w walutach obcych. W przypadku, gdy kwoty stosowane do określenia podstawy opodatkowania są określone w walucie obcej, przeliczenia na złote dokonuje się według kursu średniego danej waluty obcej ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski (NBP) na ostatni dzień roboczy poprzedzający dzień powstania obowiązku podatkowego. Z tym, że w przypadku importu towarów przeliczenia na złote dokonuje się zgodnie z przepisami celnymi, czyli według kursu średniego ogłaszanego przez NBP w przedostatnią środę miesiąca i obowiązującego przez cały następny miesiąc.

Zasady rozliczania podatku VAT z tytułu importu towarów w przypadku stosowania pojedynczego pozwolenia

Przyjęta przez Sejm nowelizacja reguluje zasady opodatkowania podatkiem VAT towarów znajdujących się na terytorium kraju, w odniesieniu do których zastosowano pojedyncze pozwolenie (uproszczenie na gruncie przepisów celnych obowiązujące od 1 stycznia 2009 r. umożliwiające wpłatę należności celnych w jednym kraju, nawet jeżeli towary znajdują się w różnych krajach Wspólnoty). Podatek VAT z tytułu importu towarów będzie mógł być rozliczany poprzez deklarację podatkową (po spełnieniu określonych warunków) lub wpłacany do urzędu celnego do 16. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy z tytułu importu towarów. Jednocześnie w terminie tym podatnicy będą obowiązani do obliczenia i wykazania kwoty podatku należnego z tytułu importu towarów w tzw. deklaracji importowej.

Zasady stosowania 0% stawki VAT w przypadku wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów

Zmodyfikowano termin, do którego dokumenty uprawniające podatnika do zastosowania 0% stawki VAT z tytułu wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów powinny zostać zgromadzone oraz zasady rozpoznawania podatku VAT w przypadku braku tych dokumentów. Stosownie do przyjętych przepisów, jeżeli podatnik nie posiada dokumentów przed upływem terminu do złożenia deklaracji podatkowej, w zależności od przyjętego terminu składania deklaracji, będzie mógł przesunąć moment rozpoznania transakcji o jeden lub dwa okresy rozliczeniowe. Dopiero brak dokumentów po tym okresie będzie oznaczał konieczność opodatkowania transakcji jak transakcji krajowej.

Opodatkowanie nieruchomości

Ustawodawca dostosował polskie przepisy do prawa wspólnotowego w zakresie opodatkowania zbycia nieruchomości. Zgodnie z przyjętą nowelizacją ustawy o VAT dostawa budynków, budowli lub ich części będzie zwolniona z opodatkowania. Zwolnienie to nie będzie dotyczyło dostaw dokonywanych w ramach pierwszego zasiedlenia lub przed zasiedleniem oraz dostaw dokonywanych w okresie dwóch lat od pierwszego zasiedlenia.

Jednocześnie podatnik może zrezygnować z tego zwolnienia i wybrać opodatkowanie dostawy budynków, budowli lub ich części, po spełnieniu szeregu warunków przewidzianych w ustawie.

Moment odliczenia

Wydłużony został okres, w którym podatnik może dokonać obniżenia podatku należnego o podatek naliczony bez konieczności dokonywania korekty deklaracji. Po wejściu w życie nowelizacji ustawy o VAT, odliczenia będzie można dokonać w trakcie całego roku podatkowego, nie później niż w rozliczeniu za ostatni okres danego roku.

Ponadto zliberalizowano niezgodny z prawem wspólnotowym przepis uzależniający obniżenie podatku należnego o podatek naliczony od nabycia prawa do dysponowania towarem jak właściciel lub wykonania usługi. Zgodnie z przyjętą zmianą warunek ten będzie musiał zostać spełniony do momentu upływu terminu do złożenia deklaracji podatkowej za dany okres rozliczeniowy, a nie jak obecnie do końca okresu rozliczeniowego.

Zwrot podatku VAT

Po wejściu w życie nowelizacji ustawy o VAT uzyskanie zwrotu podatku naliczonego nie będzie uzależnione od wystąpienia czynności opodatkowanych. Jednocześnie ustawodawca uchylił przepisy dotyczące tzw. zwrotu zaliczkowego.

Ponadto skrócono termin zwrotu podatku VAT do 60 dni niezależnie od charakteru dokonywanych zakupów oraz zasad opodatkowania dokonywanych dostaw towarów. Wyjątkiem od tej zasady będą podatnicy prowadzący działalność krócej niż 12 miesięcy, dla których podstawowym terminem będzie 180 dni. W krótszym terminie, podobnie jak obecnie, będzie mógł być zwrócony podatek naliczony związany z nabyciem towarów lub usług, które na podstawie przepisów o podatku dochodowym są zaliczane do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegających amortyzacji, oraz gruntów i prawa wieczystego użytkowania gruntów, jeżeli są zaliczane do środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych nabywcy.

Ustawodawca zastąpił również kaucję zabezpieczeniem majątkowym, którego wysokość odpowiada kwocie żądanego zwrotu podatku VAT. Przykładowo zabezpieczenie majątkowe będą mogli złożyć podatnicy prowadzący działalność krócej niż 12 miesięcy, jeżeli będą chcieli otrzymać zwrot podatku VAT w terminie krótszym niż 180 dni. Przepisy nowelizacji ustawy o VAT w sposób szczegółowy określają zasady składania zabezpieczenia oraz jego zwrotu.

Prawo do odliczenia podatku naliczonego a koszty podatkowe

Ustawodawca uchylił niezgodny z prawem wspólnotowym przepis uzależniający prawo do odliczenia podatku naliczonego od zaliczenia danego wydatku do kosztów podatkowych. Jedynym warunkiem pozostaje konieczność związku dokonanych wydatków z działalnością opodatkowaną podatnika.

Wykreślenie 30% sankcji

Wraz z wejściem w życie nowelizacji ustawy o VAT, zaniżenie zobowiązania podatkowego czy też zawyżenie kwoty do zwrotu nie będzie wiązało się z ryzykiem nałożenia dodatkowego zobowiązania podatkowego w wysokości 30% kwoty zaniżenia zobowiązania lub zawyżenia zwrotu. Co więcej, zgodnie z przepisami przejściowymi do postępowań wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną przed dniem wejścia w życie nowelizacji ustawy o VAT stosuje się przepisy znolizowanej ustawy o VAT. Oznacza to, że władze skarbowe nie będą mogły nałożyć na podatnika 30% sankcji, nawet jeżeli uchybienie będzie dotyczyło zdarzeń zaistniałych przed wejściem w życie ustawy zmieniającej ustawę o VAT.

Sankcją będą obciążani jedynie podatnicy, którzy uchybiają obowiązkowi ewidencjonowania obrotu przy zastosowaniu kas rejestrujących. W takim przypadku władze skarbowe będą mogły nałożyć na podatnika dodatkowe zobowiązanie odpowiadające kwocie 30% podatku naliczonego przy nabyciu towarów lub usług, których zbycie nie zostało zaewidencjonowane.

Kontakt z nami:

Krzysztof Sachs, Partner
Krzysztof.Sachs@pl.ey.com
Tel. 71 375 10 05

Radosław Szczęch, Partner
Radoslaw.Szczzech@pl.ey.com
Tel. 22 557 72 93

Roman Namysłowski, Senior Menedżer
Roman.Namyslowski@pl.ey.com
Tel. 22 557 73 04

Cezary Przygodzki, Senior Menedżer
Cezary.Przygodzki@pl.ey.com
Tel. 22 557 78 35

Andrzej Kapczuk, Menedżer
Andrzej.Kapczuk@pl.ey.com
Tel. 22 557 78 96

Radosław Krupa, Menedżer
Radoslaw.Krupa@pl.ey.com
Tel. 22 557 73 51

Szymon Parulski, Menedżer
Szymon.Parulski@pl.ey.com
Tel. 22 557 71 09

Agnieszka Piekacz, Menedżer
Agnieszka.Piekacz@pl.ey.com
Tel. 22 557 73 55

Dorota Pokrop, Menedżer
Dorota.Pokrop@pl.ey.com
Tel. 22 557 73 39

Ewelina Stamblewska, Menedżer
Ewelina.Stamblewska@pl.ey.com
Tel. 22 557 79 68

Katowice

Jacek Jędrzczyk, Dyrektor
Jacek.Jedrzczyk@pl.ey.com
Tel. 32 760 77 09

Kraków

Elżbieta Choina-Lucjan, Menedżer
Elzbieta.Choina-Lucjan@pl.ey.com
Tel. 12 424 32 09

Poznań

Korneliusz Sawiński, Menedżer
Korneliusz.Sawinski@pl.ey.com
Tel. 61 856 29 28

Wrocław

Łukasz Stelmach, Menedżer
Lukasz.Stelmach@pl.ey.com
Tel. 71 375 10 67

Ernst & Young

Assurance | Tax | Transactions | Advisory

Firma Ernst & Young jest globalnym liderem w zakresie usług audytorskich, podatkowych, transakcyjnych i doradczych. Na całym świecie 135 000 naszych pracowników jednoczą wspólne wartości i świadczenie wysokiej jakości usług. Zmieniamy rzeczywistość, pomagając naszym pracownikom, naszym klientom oraz naszej coraz szerszej społeczności w wykorzystaniu ich potencjału.

Aby uzyskać więcej informacji, odwiedź www.ey.com/pl/tax

Ernst & Young
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa
tel.: +48 (22) 557 70 00
fax: +48 (22) 557 70 01

Niniejsza publikacja została sporządzona z należytą starannością, jednak z konieczności pewne informacje zostały podane w skróconej formie. W związku z tym publikacja ma charakter wyłącznie orientacyjny, a zawarte w niej dane nie powinny zastąpić szczegółowej analizy problemu lub profesjonalnego osądu. Ernst & Young nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek straty powstałe w wyniku czynności podjętych lub zaniechanych na podstawie niniejszej publikacji. Zalecamy, by wszelkie przedmiotowe kwestie były konsultowane z właściwym doradcą.

© 2008 Ernst & Young
Wszelkie prawa zastrzeżone.

SCORE No. 019.11.08